

SEZONA 1921/22

GLEDALIŠKI LIST

ŠTEVILKA 26

IZDAJA UDRUŽENJE GLED. IGRALCEV

◻ ◻ MESTNI ODBOR LJUBLJANA ◻ ◻

◻ ◻ UREJA GUSTAV STRNIŠA ◻ ◻

CENA DIN 2:50

UNDERWOOD IDEAL • ERIKA

pisalni stroji.

• OPALOGRAPH •
SCHAPIROGRAPH
razmnoževalni aparati
so najboljši.

•••

:: THE REX CO. ::

Ljubljana,

Gradišče 10.

Telefon 268.

Spored za 26. teden.

Drama

Sreda,	5. aprila	— Anatol.	C
Četrtek,	6. aprila	— <u>Marija Stuart.</u>	Izven.
Petek,	7. aprila	— <u>Marija Stuart.</u>	D
Sobota,	8. aprila	— <u>Namišljeni bolnik.</u>	Izven.
Nedelja,	9. aprila	— <u>Anatol.</u>	"
Poned.,	10. aprila	— <u>Namišljeni bolnik.</u>	B
Torek,	11. aprila	— Zaprto.	
Sreda,	12. aprila	— <u>Anatol.</u>	A
Četrtek,	13. aprila	— Zaprto.	
Petek,	14. aprila	— "	
Sobota,	15. aprila	— "	

Opera

Sreda,	5. aprila	— Luiza.	B
Četrtek,	6. aprila	— <u>Cavalleria rusticana</u> — <u>Plesna legendica.</u>	E
Petek,	7. aprila	— <u>Madame Butterfly.</u>	C
Sobota,	8. aprila	— <u>Bajaja.</u>	E
Nedelja,	9. aprila	— <u>Gostovanje ge. Vesel-Pola iz Zagreba: Hoffmannove pripovedke.</u>	Izven.
Poned.,	10. aprila	— Zaprto.	
Torek,	11. aprila	— <u>Gostovanje ge. Vesel-Pola iz Zagreba: Hoffmannove pripovedke.</u>	A
Sreda,	12. aprila	— <u>Luiza.</u>	D
Četrtek,	13. aprila	— Zaprto.	
Petek,	14. aprila	— "	
Sobota,	15. aprila	— "	

ANATOL

Spisal A. Schnitzler. Poslovenil O. Šest.

Režiser : B. PUTJATA.

Epizoda.

Anatol	g. Putjata.
Maks	g. Daneš.
Bianca	gdč. Vera Danilova.

Razhodnja.

Anatol	g. Putjata.
Maks	g. Daneš.
Annie	ga. Šaričeva.
Natakar	g. Šest.

Jutro pred poroko.

Anatol	g. Putjata.
Maks	g. Daneš.
Ilona	ga. Medvedova.
Franc, sluga	g. Medven.

Maria Stuart

Tragedija v petih dejanjih in dveh slikah. — Spisal: Friderik Schiller. — Po Cegnarjevem prevodu poslovenil Oton Župančič.

Režiser: A. DANILO.

Elizabeta, angleška kraljica	ga. Danilova.
Maria Stuart, škotska kraljica, jetnica na Angleškem	ga. Šaričeva.
Robert Dudlej, grof Leicesterski	g. Danilo.
Juri Talbot, grof Schrewsburski	g. Lipah.
Viljem Cecil, baron Burleighski, veliki blagajnik	g. Kralj.
Grof Kentski	g. Gaberščik.
Viljem Davison, državni tajnik	g. Ločnik.
Amia Paulet, vitez, Marijin čuvaj	g. Gregorin.
Mortimer, njegov stričnik	g. Železnik.
Grof Aubespine, francoski poslanec	g. Peček.
Grof Bellievre, izredni poslanik francoski	g. Drenovec.
Okelli, Mortimerjev prijatelj	g. Murgelj.
Drugeon Druri, drugi Marijin čuvaj	g. Medven.
Melvil, njen hišnik	g. Šubelj.
Hana Kenedi, njena dojnica	ga. Juvanova.
Margareta Kurl	gdč. Rakarjeva.
Aliks	gdč. Zbožilova.
Jedert	gdč. M. Danilova.
Rozamunda	gdč. Gorjupova.
Berta	gdč. Rovanova.
Scheriff grofije	g. Smerkolj.
Častnik telesne straže	g. Cesar.
Plemič	g. Bitenc.
Paž	gdč. Zbožilova.

Francoski in angleški gospodje. Spremstvo. Lovci. Dvorni služabniki angleške kraljice. Služabniki in služabnice škotske kraljice. Rabelj. Dva angleška vojaka.

Začetek ob 8. uri.

Konec ob 10. uri.

Molière:

Namišljeni bolnik

Komedija v treh dejanjih. Prevel: F. Juvančič.

Režiser: DANEŠ.

Argan, namišljeni bolnik	g. Daneš.
Bélina, njegova druga žena	ga. Wintrova.
Angelika, hči Arganova, Cléantova ljubica	gdč. Mira Danilova.
Louison, mlajša hči Arganova, sestra Angelikina	gdč. Gorjupova.
Béralde, Arganov brat	g. Gaberščik.
Cléante, Angelikin ljubimec	g. Železnik.
Diaforius, zdravnik	g. Peček.
Tomaž Diaforius, njegov sin	g. Lipah.
Purgon, Arganov zdravnik	g. Plut.
Fleurant, lekarnar	g. Strniša.
Bonnefoi, notar	g. Šubelj,
Toinetta, služkinja	ga. Juvanova.

Kraj: Arganov dom v Parizu. — Čas: XVII. stoletje.

LUIZA

Muzikalni roman v 4. dejanjih in 5. slikah. Besede in glasbo
zložil Gustav Charpantier. Prevel dr. Ivo Šorli.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Luiza	gna. Zikova.
Mati Luizina	gna. Šterkova.
Oče Luizin	g. Romanowski.
Julij	g. Sowilski.
Irma	ga. Lewandowska.
Kamila	gna. Kallinova.
Gertruda	gna. Kalouska.
Vajenka	gna. Korenina.
Eliza	ga. Trbuhovičeva.
Pocestni paglavec	g. Bekš.
Blanka	ga. Smolenskaja.
Suzana	ga. Ribičeva.
Pometavka	gna. Mišičeva.
Mala cunjarica	gna. Smolenskaja.
Prva delavka	gna. Pretnarjeva.
Mlekarica	gna. Ponikvarjeva.
Margerita	gna. Pompejeva.
Magdalena	ga. Puhkova.
Plesalka	gna. Svobodova.
Prodajalka premoga	ga. Lumbarjeva.
Kolporterka	gna. Jeromova.
Potočnjak, kralj norcev	g. Kovač.
Cunjar	g. Zupan.
Prodajavec obleke	g. Bratuž.
Pevec	g. Mohorič.
Krošnjar	g. Perko.
Prvi filozof	g. Terčič.
Slikar	g. Drenovec.
Mladi pesnik	g. Povše.
Študent	g. Filipov.
Prvi stražnik	g. Simončič.
Drugi filozof	g. Gostič.
Kipar	g. Jelnikar.
Drugi stražnik	g. Rus.

Prodajalci in prodajalke, gospodinje, delavci in delavke,
umetniki, grizete, postopači, berači, pohajači, paglavci, ljudje
iz predmestja, občinstvo na veselici.

Dejanje se vrši dandanašnji v Parizu. Deloma nove deko-
racije izdelal g. V. Skružny.

I. Na domu Luizinih staršev. Pod noč v aprilu. Luizina mati je odšla nakupovat v mesto in Luiza porabi njeno odsotnost, da se izza okna pokaže Juliju, ki ima onstran dvorišča slikarsko delavnico in je ves dan prežal na ta trenutek. Po kratkem pozdravu jo Julij spomni njene obljube, da zbeži ž njim, če bodo starši še dalje odklanjali njegovo snubitev, ona pa ga prosi naj piše prej še enkrat očetu. Na to bi Luiza rada vedela, kako in kdaj se je Julij zaljubil vanjo. Julij ji začne pripovedovati, kako je živel predno jo je spoznal: kako se je klatil po pivnicah, po noči pa delal verze na neki ideal v oblakih. Tu sreča nekega temnega večera dve senci na stopnjišču in takoj ga je prevzela Luizina vitka postava. Drugi dan — na veliko noč — je prvič zagledal Luizo na oknu in čutil takoj, da bo odslej »ona njegova usoda«. Med tem, ko obujata spomine nadaljne svoje ljubezni, vstopi mati in molče poslušaj, kaj bo izvedela, dokler je Luiza ne zapazi. Mati zapodi hčer v kuhinjo, Juliju pa zapreti, da mu navije ušesa, če ne neha z zalezovanjem. Julij jo v malo spoštljivem tonu zavrne. Zdaj se mati loti Luize in ji na vse načine poskusi zastuditi ljubimca; seveda brez uspeha. Obe pa plaho prekineta spor, ko se vrne oče z dela. Ta je že prinesel Julijevo pismo s seboj. Po večerji ga s precejšnjo dobrohotnostjo prečita in miri celo mater, ki ne more nehati zabavljati na njegov nesolidni poklic in njegove predrznosti proti njej. No, tudi oče je mnenja, da je treba največje opreznosti predno napravi hčerka tak usodni korak. Zahteva celo od nje, naj mu obljubi, da se bo pokorila vsaki njegovi odredbi, ona pa mu obeča le toliko, da ga bo vedno ljubila. Pomirjen slavi zdaj oče srečo takega mirnega koticčka in jo zaprosi naposled, naj mu bere njegov časopis. Z ihtočim glasom začne Luiza brati o Parizu, ki se raduje spomladi...

II. Prva slika. Majhen trg (križišče ulic) pod montmartskim gričem. Peta ura zjutraj. Pariz se zbuja: vsi mogoči poulični prodajalci in prodajalke se zbirajo in razpostavljajo svoje blago; med njimi se krečejo gospodinje, ki nakupujejo. Delavke (šivilje), Luizine tovarišice hitijo v hišo na trgu, kjer je njih delavnica. Izza ulice se je prikazal tudi Julij z nekaterimi svojimi prijatelji: slikarjem, kiparjem, mladim pesnikom itd., katerim pove, da misli ugrabiti Luizo, ako bodo njeni starši še vedno nasprotovali njuni zvezi. Hoteč biti šam, jih je pravkar odslovil, ko prideta Luiza in njena mati, ki se nezaupno ozira na vse strani. Čim se mati odstrani, plane Julij iz svojega skrivališča in prestriže Luizi pot v delavnico. Ko izve, da hoče oče svoja poizvedovanja o njem še nadaljevati, jo roti, naj zdaj na mestu gre z njim, toda ona se še ne more odločiti. Opozarjajoč ga neprestano, da se ji mudi v delavnico, se mu naposled izvije, in on žalosten strmi za njo.

Druga slika: Delavnica. Luiza molče in ne meneč se za veselo čebljanje svojih tovarišic, ki imajo opraviti tudi z njeno

potrtojstvo, šiva na svojem mestu. Tu se začuje zunaj glas pevca, ki ga ona takoj spozna za Julijevega. Vse tovarišice hite na okno. Prepričana vsaka posebej, da velja petje njej, so vse vzhičene. Toda kmalu jim pokaže besedilo, da pevcu ni do kake navadne podoknice in njih navdušenje, ki so mu pravkar dale odduška z metanjem drobiža in poljubov pevcu, se že prevrže v nejevoljo, potem ježno ogorčenje. Tu se dvigne Luiza. Kakor se je prej zvijala pod pevecovimi ostrimi očitki, tako se zdaj ne more več ustavljati njegovemu očarljivemu vabljenju. Opraviči se, češ, da ji ni dobro in naglo odide. Tovarišice hite na okno in vidijo, kako je Luiza pravkar izginila s pevcem za voglom. Njih osuplost se izpremeni v srdito roganje.

III. Na vrtu pred hišico, kjer bivata Luiza in Julij, na vrhu montmartskega griča. Luiza navdušeno pripoveduje ljubimcu, kako neskončno je srečna, od kar je pri njem in kako se prav nič ne kesa. Pa kaj bi se tudi kesala — tam doli ni bilo drugega nego karanje njene matere, oče pa ž njo, kakor da je še vedno otrok! No, in vendar se zdrzne, ko se Julij le preveč norčuje iz »mame-to poznamo« in »očka-vem naprej«. Toda treba je le nekaj strastnih ljubimčevih besed in že poslušša spet samo njega. In če bi bilo treba še česa — tam doli žari Pariz in jima kliče, naj uživata to sladko svobodo. Bolj in bolj jo ogrevajo Julijeve besede in bolj in bolj omamlja čar brezkončnega mesta. Razpaljena oba do skrajnosti, odideta v svojo hišico. — Takoj na to se priplazijo pred njuno sobo Julijevi prijatelji, a za njim prilrumi množica prebivalcev griča. Serenada bo, podoknica ljubimcema! Očetje in matere se zgražajo, postopači in ponočnjaki vesele. Pa bo še več: »kralj norcev« razglasi, da se bo vršilo kronanje montmartske muze — Luize! V svečanem nagovoru jo vpraša, ali hoče postati kraljica svojim lahkoživim podanikom, in ko ona plaho pritrdi, jo obkolijo od vseh strani, jo venčajo in potemt proslavljajo. Tu se naenkrat vse zdrzne — nenadoma se prikaže Luizina mati. Toda ne, da se huduje, kar sama takoj pove, ampak, da milo zaprosi Julija, naj dovoli Luizi, da se vrne k očetu, ki ga je strla prevelika žalost in bi rad pred smrtjo še enkrat videl ljubljeno hčer. Temu se zaljubljenca ne moreta ustavljati in ko mati še obljubi, da se bo Luiza smela vrniti vsak čas, jo Julij žalosten izpusti.

IV. Zopet smo na domu Luizinih staršev. Prihod hčerke je starcu rešil življenje, ni mu pa vrnil njegove vedrosti. Saj pa tudi le predobro čuti, da Luiza ni več ista in da misli vedno nazaj. Vse njegove tople besede je ne ogrejejo, njegovo milovanje ji je videti vsaj mučno, če ne zoprno. Tudi to nič ne pomaga, da poskuša biti mati prijaznejša ž njo. Luiza jima srdito očita, da jo držita kakor v kletki in posebno še, da sta prelomila obljubo, ki jo je dala mati Juliju. Še enkrat poskusi oče s spomini na hčerkino prvo mladost.

Pri tem pa izusti besedo »kraljica«, ki Luizi na mah pričara pred oči Pariz in njegove slasti. Da, ta beseda jo je v hipu izpremenila. Kakor blazna izteza roke po užitih nasladah in po ljubimcu. Zaman jo skuša spraviti mati spet k pameti, zaman kriči oče, naj molči. Tu prekipi starčev srd, da pograbi stol. Naenkrat se premisli: odpre vrata in požene hčer na ulico. No, še upa, da se bo vrnila, celo na stopnjišče hiti za njo. Ni je več. Ves zlomljen dvigne oče roko nad požrešnim mestom in ga prekolne.

Cavalleria rusticana

Opera v 1 dejanju. Besedilo napisala po G. Verdi, G. Targioni-Tozzetti in G. Menasci. — Vglasbil Pietro Mascagni.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: G. TRBUHOVIĆ.

Santuzza (sopran)	. . . . .	ga. Lewandovska.
Lola (mezzo-sopran)	. . . . .	gna. Kalouskova.
Turiddu (tenor)	. . . . .	g. Drvota.
Alfio (bariton)	. . . . .	g. Bagrov.
Lucia (alt)	. . . . .	gna. Šterkova.

Vaščani in vaščanke.

Godi se današnje dni na kmetih v Siciliji.

Prva vprizoritev v Rimu l. 1890.

Turiddu je bil, preden je šel k vojakom, zaročen z Lolo, sedaj ženo Alfija. Po končani vojaški službi se je Turiddu vrnil domov, in ker je našel Lolo poročeno, si je poiskal drugo dekle, Santuzzo. Kmalu pa se mu je srce zanjo ohladilo in vzplamtelo spet za Lolo. — Predigro prekine podoknica — siciliana, ki jo poje Turiddu svoji Loli. Velika noč je, ljudstvo se zbira pred cerkvijo, poje, veseleč se lepega spomladanskega jutra, in odide. Santuzza hoče govoriti s Turiddom, vpraša njegovo mater Lucijo, kje da bi ga našla, mati pravi, da je odšel v Francofonte, Santuzza pa ji odgovori, da so ga videli ponoči na vasi.

Voznik Alfijó prihaja po daljši odsotnosti spet domov, sovaščani ga veselo pozdravijo, in ko se v cerkvi začne služba božja, odidejo v cerkev, Alfijo pa gre domov.

Santuzza je pričakala Turidda, prosi ga naj se ji ne izneveri, očita mu ljubezen do Lole. Turiddu pa je ne posluša. Na poti v cerkev pride mimo Lola, Turiddu hoče ž njo, ali Santuzza mu to zabrani. Ves razjarjen jo nato Turiddu siloma pahne s poti in odide v cerkev.

Santuzza misli na osveto, zato ji je Alfijó baš dobrodošel. Pove mu, da jo je oskrnil Turiddu, ki zapeljuje zdaj Lolo. Alfijó

priseže, še danes maščevati se in odide. Ljudstvo zapušča cerkve, ž njimi Turiddu in Lola. Pred gostilno veselo pojo in pijo. Vsi pozdravijo prihajajočega Alfija, Turiddu mu ponudi polno čašo, ki jo pa Alfijo odkloni, rekoč, da je zanj to vino strup. Turiddu izlije vino Alfiju pod noge, potem ugrizne Alfija v uho v znamenje dvoboja na nože. Turiddu pokliče svojo mater, se silno vznemirjen od nje poslovil in hiti na dvoboj. Kmalu se začuje hrup in kričanje, vaščanje prihite in povedó, da je bil ravnokar Turiddu usmrčen.

PLESNA LEGENDICA

Mimična igra v enem dejanju. Po G. Kellerju priredil in vglasbil Risto Savin.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: H. POLJAKOVA.

Muza . . . . . ga Poljakova.
 Eros . . . . . gna. Chladkova.
 Menih . . . . . g. J. Drenovec.
 Narod.

V slikah:

Sv. Marija . . . . . ga. Mencinova.
 Sv. Cecilija . . . . . ga. Ribičeva.
 Kralj David . . . . . g. Drenovec.
 Godci, plesoči pari, angelčki in angeli.

Kmetski ples pleše gna. Nikitina in baletni zbor.

Deloma nove dekoracije naslikal g. Skružny.

Po zapiskih sv. Gregorija je bila Muza plesalka med svetniki. Kot dete dobrih staršev je bila prisrčna devičica, ki je marljivo služila Materi božji. Prepojena s strastjo nepremagljivega veselja do plesa, je nepremotljivo plesala, kadar ni molila. Plesala je s svojimi tovarišicami, z otroci, z mladeniči, pa tudi sama; plesala je doma, po vrtovih in livadah. Kadar je šla k oltarju, je bil njen korak bolj podoben ljubkemu plesu nego hoji, tudi pred cerkvenimi vrati je v naglici nekoliko poplesala po gladkih mramornatih ploščah.

V prazno kapelo, kjer se nahaja kip čudodelne Marije, vstopita Muza in Eros: Muza prinese cvetice v počeščenje Marije. Eros hoče Muzo nežno objeti, ona pa se mu rahlo izvije, poklekne pred Marijo in pobožno moli. V temi se prikaže menih, stopi k Muzi, jo prime za roko, povprašujoč jo, kako to, da tukaj pleše. Muza mu odgovori, da je nameravala s plesom Marijo častiti. Menih jo vpraša, jeli bi hotela pustiti ples le za en dan? Potem bi se mogla vse leto veseliti in plesati. Muza to obljubi. Nadalje vpraša menih: Bi li hotela opustiti posvetno ljubezen in ples in rajši živeti Bogu,

služiti Mariji ter v večnem življenju rajati z nebeškimi četami? Muza se ne more odločiti.

1. prikazen.

Menih se spremeni v kralja Davida, pokaže ji v podobi zemeljsko veselje, deklica naj voli. Muza postane žalostna in odkloni.

2. prikazen.

Ko Muza premišljuje, zagleda v nebeškem raju angele, device in sv. Cecilijo, ki sede k orglam in svira himno v čast Matere božje. Muza je premagana, poda kralju roko, ter obljubi, kar on zahteva. Prične se ples angelov. Muzo mičejo vabljivi ritmi, težko vztraja in končno res začne plesati. Prelomila je obljubo. Začuje se grom, ki postaja vedno silnejši. Muza pleše vedno hitreje in strastneje, vrti se z besno brzino. Vstopivši Eros hoče Muzo rešiti, ona pa se mu iztrga in pleše dalje po kapeli, katero razsvetlujejo švigajoče strele. Ljudstvo išče pred viharjem v kapeli zavetja ter preti Muzi, ona prosi čudodelno Marijo pomoči.

3. prikazen.

Kip Matere božje leskeče v nebeški luči. Muza kleči pred njim. Odpro se nebesa, sv. Cecilija, kralj David in angeli se prikažejo. Mati božja stopi k deklici in jo odvede v nebesa. Polagoma izgine nebeška prikazen, pred Marijinim kipom leži mrtva Muza.

Madame Butterfly

Opera v treh dejanjih. Besedilo po japonski tragediji napisala L. Illica in G. Giacosa. Vglasbil G. Puccini.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Madame Butterfly (Cio-Cio-San)	gna. Thalerjeva.
Suzuki, njena služabnica	gna. Šterkova.
F. P. Pinkerton, častnik mornarice S. U. A.	g. Kovač.
Kate Pinkerton	ga. Smolenskaja.
Sharpless, ameriški konzul v Nagasaki	g. Romanowski.
Goro	g. Bratuž.
Princ Yamadori	g. Terčič.
Bonzo	g. Bagrow.
Yakuzidé	g. Simončič.
Komisar	g. Zorman.
Uradnik	g. Drenovec.
Mati Cio-Cio-Sane	ga. Lumbarjeva.
Sestrična Cio-Cio-Sane	gna. Korenina.

Sorodniki, prijatelji in prijateljice Cio-Cio-Sane, sluge.

Godi se v mestu Nagasaki na Japonskem dandanes.

Zopet Puccini na našem odru. Priznajmo, vsi radi poslušamo njegovo glasbo, ki res osvaja srca poslušalcev. Veliki mojster, ki nas je v tekoči sezoni očaral s svojo Bohème, v prošli s Tosko, nas je znova posetil. Daleč nekje so njegove misli, daleč kjer se dviguje krasni Nagasaki sredi krizantem in črešenj na divnem gričku v mali hišici.

Prelepa mala Butterfly pride, spremljana od prijateljic, pozdravit dospeloga mornarskega častnika Pinkertona, ki se raduje s svojim prijateljem Sharplessom krasote narave in vživa nje čare. Mladi Amerikanec se v šali hoče ženiti na „devetstoindvetdeset let“ kot je japonski običaj, a iz te šale nastane resnica. Komisar nastopi in naznani navzočim, da Cio-Cio-San in F. P. Pinkerton stopita v zakon, kar potrdita z lastnoročnimi podpisi. Nato se praznuje svatba. A nar-

enkrat se čuje iz dalje glas Bonza in sorodnikov male Butterfly ki prihaja vedno bližje in proklinja nevernico. Vsi odidejo. Noč nastane. Iz pristana vstaja megla, lučke migljajo, vse je tiho, tupatam vzblesiti zvezda. Prokleta a srečna Butterfly išče v objemu svojega ženina pozabljenja in sreče.

Pinkerton odpotuje.

Mnogo časa mine. Butterfly živi zapuščena s svojo služkinjo Suzuki sredi cvetočega gaja v hišici na gričku v Nagasaki. Obljube Pinkertona so pozabljene, a ona mu ostane zvesta. Roko princa Yamadori odkloni. Nestrpna postaja. Tedaj ji Sharpless prinese pismo in ji pove, da Pinkerton prihaja. Čul se bo topov strel in ona bo srečna! Že ga zre pred svojimi očmi. V težkem pričakovanju, ukaže Suzuki, naj natrga cvetlic ki jih potem natrosita po sobi da jo omami njih duh, a svatbena halja, ki jo obleče naj budi spomine na ono srečno noč.

Tako čakata ženski z otrokom Cio-Cio-Sanini v hišici vso dolgo noč. Kdaj pride zaželjeni?

Dani se. Zora vstaja. Vse oživlja. Butterfly še vedno čaka odkod pride on, ljubljene. Kaj bo rekel? Kako bo vesel ko zagleda svoje dete?

Pa Pinkerton je že davno pozabil malo Japonko in se poročil z bogato miss Kate, ki izve o razmerju svoje a moža in prosi malo Butterfly odpuščanja.

Tega ona ne prenese in si konča življenje.

BAJAJA

Bajka v petih dejanjih. — Libreto zložila A. Forman in
A. Berger, vglasbil Henrik de Kaan.

Režiser: V. POHAN.

Dirigent: A. NEFFAT.

I. dejanje.

Kralj Pajkov	g. Habič.
I. minister	g. Bekš.
Tarantula	gna. Vavpotič.
Arahi }	gna. Svoboda.
}	gna. Špírkova.
Mušica	gna. Chladkova.
Čarovnik	gna. Turkova.
	g. Gostič.

Pajki, muhe, žuželke.

II. dejanje.

Princesa	gdč. Korenin.
Mala princesa	gdč. Turkova.
Indijski princ	g. Pohan.
Dvorna dama	ga. Puhkova.
Maršal	g. Simončič.
Adjutant	g. Ižanc.
Poštar	gdč. Svoboda.
Hišna	gdč. Špírkova.
Tat	g. Drenovec.

Pajki, dvorne dame, princevo spremstvo.

III. dejanje.

Oče	g. Erklavec.
Mati	ga. Lapajne.
Ženin	gdč. Chladkova.
Nevesta	gdč. Ponikvar.
Župnik	g. Mencin.
Gostilničar	g. Povše.
Kozak	g. Maliatzki.

IV. dejanje.

Paša	g. Erklavec.
Odaliska	gdč. Chladkova.
Plesalka z meči	gdč. Vavpotič.
Trgovec s sužnji	g. Simončič.

Pajki, sužnje, plesalke, turki.

V. dejanje.

Glavar ciganov	g. Simončič.
Ciganka }	ga. Lumbar.
Gigana }	gna. Svoboda.
	gna. Špírkova.

Pajki, cigani, ciganke.

I. V kraljestvu pajkov. Kralj pajkov sedi mračen, bolan dolgega časa na prestolu. Njegovi ministri in vse druge zuželke ga hočejo z različnimi plesi razveseliti, a on ostane nezadovoljen. Ministri se trudijo, da bi zadovoljili svojega vladarja. Naposled pride kuharček, kateri se sam blamira, ko mu prinese muho, meneč da je lačen. Pride čarovnik, ga pregleda in premišljuje skupno z ministri, kako bi se dalo temu odpomoči. Čarovnik mu na to pokaže princeso, a on ves navdušen pošlje vse tri ministre, da mu jo pripeljejo v njegovo kraljestvo.

II. Na dvoru princese. Vsi pričakujejo z napetostjo ženina princese, a na dvor pridejo pajki v goste. Poštar pride in prinese veselo vest princesi, da princ pride in kmalu nato res straža javi princa. Vse se veseli in pleše, le stara guvernanta ostro pazi na princa in princeso. Pajki oprezno čakajo izza grmov na pravi trenutek, da odneso princeso. Med veselim plesom odpokliče guvernanta princa. Ostane princesa sama na vrtu. To ugodnost uporabijo pajki ter odneso kljub odporu straže princeso. Veliko razburjenje. Princ se odloči princeso poiskati in odide.

III. V češki vasi. Na dan ženitovanja kmečke deklice, katero se uvaja po stari češki navadi. Med veselim rajanjem pride princ s spremstvom iskat med nje princese, a žal, je ne najde. Povabi ga župan, naj ostane za kratek čas med njimi. Obdari ženina in nevesto ter otožen prisede k skupni mizi. Ples in veselje se ponovno razvije, a žal, vse veselje pokvarijo pajki, kateri nesejo ugrabljeno princeso skozi vas. Princ jo spozna, da je ona, se poslovil in beži za njo.

IV. Pri turški paši. Princ išče tudi tu princese. Paša ga tolaži in mu hoče podariti katero svojih žen, a on vse odkloni. Paša ne ve, s kom bi ga potolažil. Pusti privedi sužnje, da s plesom razvedre princa — zaman —. Pajki utrujeni od dolge poti se zatečejo k paši, proseč ga podpore, a ko ugledajo princa, zbeže in odneso princeso. Princ prosi pašo pomoči, da mu vojakov in beže za pajki.

V. Pri ciganih. Princ se zateče k njim, proseč jih pomoči. Dalj časa že biva med njimi, slednjič vendar priteče mlad cigan, ki naznani, da prihajajo pajki s princeso. Skrijejo se v zasedo. Pajki nič hudega sluteč hočejo mimo, a cigani jih pobijejo in izroče princeso princu, ki jih bogato obdari in se vesel vrne s princeso domov.

Gostovanje Gospe **Vesel-Polla** iz Zagrebške kr. opere.

Hoffmannove pripovedke

Fantastična opera v treh dejanjih s prologom in epilogom.
Besedilo napisal J. Barbier, vglasbil J. Offenbach.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: F. BUČAR.

Hoffmann, dijak (tenor)	. . . . .	g. Drvota.
Lindorf	}	(bas) . . . . . g. Zathey.
Coppelio		
Dappertutto		
Mirakel		
Olympia	}	(sopran) . . . . . ga. Vesel-Polla.
Giuletta		
Antonia		
Andrej	}	(tenor) . . . . . g. Trbuhovič.
Cocciniglia		
Piticchinaccio		
Fran		
Nikolaj, dijak (mezzo-sopran)	. . . . .	gdč. Kalouska.
Crespel, glasbenik (bas)	. . . . .	g. Zupan.
Spalanzani, fizik (tenor)	. . . . .	g. Mohorič.
Schlemil (bas)	. . . . .	g. Zorman.
Luter, krčmar (bas)	. . . . .	g. J. Drenovec.
Materin glas	. . . . .	gdč. Rewiczewa.
Natanael, dijak (tenor)	. . . . .	g. Mohorič.
Herman, dijak	. . . . .	g. Zorman.

Dijaki, točaji, gostje.

Godi se: prolog in epilog na Nemškem, prvo in drugo
dejanje v Benetkah, tretje dejanje v Monakovem.

Prva vprizoritev l. 1881. v Parizu.

Prolog. Gostilna. Pismo, s katerim je povabila pevka Stella Hoffmanna k sebi, odkupi mestni svetnik Lindorf slugi Andreju. Dijaki pridejo, kmalu se jim pridružita Hoffmann in njegov prijatelj Nikolaj. Vsi prosijo Hoffmanna, naj jih zabava s pripovedovanjem o svojih ljubicah, on privoli ter začne pripovedovati.

I. Spalanzani in Coppelio sta izdelala automatično lutko Olympijo. Hoffmann, učenec Spalanzanijev, se zaljubi v Olympijo, Nikolaj se mu roga. — Coppelio proda Hoffmannu čarobna očala, ali ta ga ne rešijo ljubavi. — Coppelio odstopi Spalanzaniju proti menici vse pravice do automata. Povabljeni gostje pridejo in občudujejo Olympijo. Hoffmann ji razodene ljubezen, tudi pleše z njo. Ali automata ni moči ustaviti. Hoffmann omedli, očala se razbijejo, automat drvi dalje, končno ga odvedejo v drugo sobo. Coppelio je bil z menico ogoljufan, zato razbije automat. Hoffmann spozna, da je ljubil automat.

II. Giulietta je povabila prijatelje na pir. Nikolaj svari Hoffmanna, naj se ne zaljubi v kurtizano Giulietto, Hoffmann to obljubi. — Dapertutto, zli duh, pa bi ga rad videl v Giuliettinih pesteh, da bi mu mogel vzeti podobo iz zrcala. Zato podari Giulietti krasen prstan; Giulietta privoli in povabi Hoffmanna k sebi v budoar. Ali ključ do budoarja ima Schlemil, ki ga Hoffmannu nikakor noče dati. Hoffmann in Schlemil se borita, Schlemil pade in Hoffmann hiti s ključem v budoar. Med tem pa je Giulietta že z drugim ljubimcem odšla. Nikolaj otme Hoffmanna preteče mu aretacije.

III. Antonia poje pri klavirju. Oče Crespel jo svari, naj nikar ne poje, ker jej je petje opasno. Antonia to obljubi. Hoffmann poseti Antonijo, ki ga srčno ljubi. Oče prihaja, Hoffmanna ne sme videti, zato se Hoffmann skriva. Sluga Fran javi Crespelu dr. Mirakla. Crespel ga ukaže zapoditi — ali Mirakel — zli duh — je že tu. Crespel brani Miraklu lečiti hčerko, prepirata se, naposled vrže Crespel Mirakla skozi vrata. — Hoffmann prosi Antonijo, naj nikar več ne poje, kar ona obljubi. Ko je Antonia sama, pride zopet Mirakel in ji prigovarja, naj poje. Antonia poje, kmalu pa se zgrudi mrtva.

Epilog. Gostilna. Dijaki se vesele Hoffmannovih pripovedek. Hoffmann pravi, da je vse ničevno, da hoče vse pozabiti in iskati utehe le v pijači.

Maria Stuart.

Introdukcija.

Nazaj se ozri, popotnik, ki si priromal iz oprahenega vsakdanjstva v svetišče fantazije, nazaj se ozri — in se zamisli. Za tristo let nazaj: Okrvavljeni Tower, temna pobožnost gotskih domov. Bela in rdeča roža strasti in ljubavi, Falstaf in Rikard III.

Jaz pa ti pokažem preperel list zgodovine, ki govori:

8. decembra 1542. leta je porodila Marija Giška kraljevskemu soprogu svojemu, Jakobu V., hčerko Marijo, imenovano Stuart. To je bilo na Škotskem. Vzgojili so jo na Francoskem, ker ji je bilo ukazano, da bode soproga dauphinu Francu.

Obdarovana z visokim poletom duha, s prelestno lepoto telesa, bi bila morda postala vzor spola svojega, da je ni okužila slad-strast in tujina, ji razgalila duh in srce.

24. aprila 1558. leta je bila svečana poroka, svečana, kakor je tedanji svet še ni videl; kajti pomenila je završitev visokih planov; združenje ne le Francoske in Škotske, temveč tudi Angleške in Irske. Deviška Elizabeta bila pa je bastard; Marija — legitimna dedinja po babici svoji Margareti Tukarski in soprogu njenem, Henriku VII.

Ali že 1560 l. ji — Mariji — umre soprog. Dobi ukaz, da se naj vrne v domovino. Velikanska zmešnjava: boj, srdit, med katolicizmom in protestantizmom, jo pričakuje. Izvoli si mladostnega lorda Darnleya, Henrika Stuartskega, za moža, da bi imela oporo in naslojo. Prerano pa mora zapaziti, kako se je varala. Namesto opore — brutalnost, namesto ljubavi — krutost.

Soprog ji da umoriti Rizzija, zvestega svetovalca, ki ji je v žalostnih dnevih z godbo blažil tugo. Marija in Henrik se odtujita. V grofu Bethwellu najde Marija prijatelja, ki je za njo in njeno krono pripravljen tvegati vse. Tako pade kot žrtev Henrik Stuart 9. februarja 1567. l. Marija se še istega leta poroči z morilcem. Narod, sit krvi in pregrehe, se upre. Kraljica podleže, zbeži na Angleško k sestri Elizabeti, da bi ondoli našla zavetje. Ali »deviška« Elizabeta jo pošlje na nasvet svojega ministra Burleigha v ječo, dolžeč je, umora soproga.

19 dolgih, tužnih let prebije Marija v ječi. Neznosna teža te dobe ji gotovo izbriše zgodovinski madež.

Opetovano poizkušajo zvesti prijatelji, da bi rešili nesrečno Marijo. Zaman. Ko se ji dokaže, da je bila v zvezi z Bahinjtonom, jo sodna komisija obsodi na smrt: 8. februarja 1587, 20 let po smrti Stuarta, pade njena glava. —

Tako zgodovina. Preko hladne ostrine zgodovinskih dejstev, te popelje duh stvaritelja v carstvo lepote; on blaži in pogublja po lastni volji. Oblažil je Schillerjev genij krivdo Marije. Marija stori smrt iz političnih motivov. V dolgih letih ječe je delala pokoro in se pripravlja na onj svet. Že v 1. dejanju nas prešini globoka tragika usode Marijine: glava njena je namenjena sekiri že, ko se zastor dvigne. Ali vendar nas ve pesnik vzdržati v napetem razpoloženju do konca: Tri glavni momenti omogočajo ves razvoj in zaplet: razmerje Leicestra do Marije, prikazen Mortimerja in srečanje kraljic. Vedno upa še gledalec na rešitev, dokler se ne strne črna usoda nad glavo Marijino.

Okoli usode Marije je uvrščeno vse, kar se dogaja: jo rešiti ali pogubiti, je smoter dejanja vseh oseb, ki jih vidimo v tej drami. Značaji so mojstrsko izklesani. Pesnik je osredotočil vso svojo umetnost ob prikazni Marije. Kljub temu, da vemo, da je kriva, nam izsili globoko pomilovanje.

Njej nasproti nam prikazuje Schiller Elizabeto kruto in osorno. Neizbegljiva ljubosumnost ji ne da mirovati. Nastala je iz političnih motivov. Neutolažljivo razžaljena in izzivana po Mariji uvidi, da je za njo edina rešitev — smrt Marije.

V »Mariji Stuart« je priklopela dramatična sila Schillerja do vrha. Dovršil je delo 8. junija 1800. leta.

Večna borba za premoč, večna tekma za sijaj in lepoto — od pamtiveka usidrana v človeška srca, je mogočno gibalo naše usode. Naj nam v to revno ozkosrčnost zopet zasije večno solnce Homerja!
Cincinnatus.

Anton Čehov:

Ženskam je dobro.

(Konec.)

V naši hiši, uprav pod nami stanuje neki profesor s svojo ženo. Mož ima čin generala, me razumeš, in red svete Ane prvega reda; toda neprestano slišimo, kako kriči njegova žena: »Ti tepec, ti tepec, ti tepec!« In pri tem je čisto preprosta ženska, iz meščanskih krogov. No, pa je vsaj njegova zakonita soproga, zato v božjem imenu! Odkar svet stoji, je navada, da ženske psujejo in zmirjajo. Zdaj pa vzemi ženske, ki žive v divjem zakonu! Kaj si šele te dovole! Svoj živ dan ne pozabim slučaja, ki se mi je pripetil. Skoraj bi jo bil pošteno skupil, in prav gotovo se mi je zahvaliti samo molitvam svojih staršev, da se je še tako srečno izteklo. Saj se spomniš, da me je naš šef, ko se je lani odpeljal na svoje posestvo, vzel s seboj, da bom opravljal njegovo korespondenco. Delo je bilo

res prava igrača; če sem imel opravka po eno uro na dan, je bilo veliko. Ko sem to izvršil, sem lahko šel; včasih sem se odpravil v gozd, včasih pa sem stopil k poslom v njih sobo in poslušal njih pesmi. Naš šef je samec. V njegovi hiši je vsega v izobilju; poslov je kakor psov, pri tem pa manjka gospodinje, ki bi vse vodila. Služinčad je neposlušna, brez vsakega reda, vsem pa ukazuje neko ženšče, hišna Vera Nikitišna. Ona naliva čaj, zapove, kaj bo za kosilo in večerjo in kriči na hlapce in dekle. Strašno grda in hudobna ženska, ljubi prijatelj; takšna je kakor sam satan. Debela, rdeča in pri tem glas, da te ušesa bole. Če se spravi na koga in začne upiti, ti je, da zbežiš. Besede bi še prenesel, naj bodo, kakršne so, a najhujše je to kričanje. Kriste usmiljeni — nihče ni mogel izhajati ž njo! Pa ne samo poslov, tudi mene je preganjala beštija... Na, le počakaj živina, sem si mislil; pride že dan, ko šefu vse povem o tebi! Kaj se hoče, sem si mislil, revež je ves zatopljen v svoje opravke in ne vidi, kako ga ti slepariš in mučiš njegove ljudi. Le počakaj, mu že jaz odprem oči! Pa sem mu, prijatelj moj, res odprl oči. Ampak odprl sem mu jih tako, da bi bil kmalu svoje za vedno zaprl, in da me še danes oblije zona, če se spomnim. Grem torej enkrat po hodniku navzdol, pa zaslišim spet tisto kričanje. Najprej sem mislil, da koljejo kako svinjo; ko pa stopim k vratom in poslušam, vidim, kako se dere Vera Nikitišna nad nekom: »Živina ti! Tak slepar! Ti prokleti cigan!« Na koga se je pa že spet spravila? sem si mislil. Naenkrat, prijatelj, se ti odprejo vrata in ven plane naš šef, ves rdeč, s široko odprtim očmi, z lasmi vsemi razkuštranimi. In ona za njim: »Ti lopov! Ti prokleta živina!«

»Kaj? To si si pa že izmislil!«

»Častna beseda! Veš, da me je pogrelo od glave do nog! Naš šef je dirjal v svojo sobo, jaz pa sem stal kakor zaboden na hodniku. In nisem mogel razumeti. Navadna, neizobražena ženska, takale kuharica, dekla, pa si dovoli take izraze in tako obnašanje! Šef jo je hotel odpustiti, si mislim, pa je porabila priliko, ko ni prič zraven, da se znesse nad njim. Toda samo, da se vrag zdaj že spravi. V meni je vse vrelo; stopim torej v njeno sobo in ji rečem: »Kako se drzneš, nemarna ženska, govoriti s tako visokim gospodom na ta način? Kaj misliš, da ni nikogar, ki se postavi zanj, ker je že star in slaboten mož?« In istočasno sem jih ji na njena debela lica nekaj prismolil. Toda to kričanje in upitje na to, prijatelj moj! Z obema rokama sem si tiščal ušesa in odšel v gozd. Nekaj ur pozneje pa pride za menoj neki deček. Da naj grem h gospodu. Jaz grem in stopim v njegovo sobo. Z divjim obrazom je sedel kakor panter na svojem stolu in me niti pogledal ni. »Kaj ste napravili v

moji hiši?« je začel. »Kaj meni Vaša ekscelenca?« sem zaprašal. »Ako meni dogodek z Nikitišno, sem se zavzel vendar samo za Vašo ekscelenco.« »Pa vas je kdo naprosil, da se vtikate v tuje družinske zadeve?« je rekel. Razumeš prijatelj: družinske zadeve! In zdaj je začel upiti name in me zmerjati na način, da — —! Kmalu bi bil umrl! Govoril je in govoril, rentočil in rentačil, kar naenkrat pa se je brez vsega vzroka zasmel. »Kako pa ste za vruga to napravili?« je dejal. »Kje ste našli ta pogum? Neverjetno! ... No, upam pa prijatelj, da ostane vse to med nama ... Vašo jezo sicer prav lahko razumem, vendar boste sami priznali, da odslej ne morete ostati več v moji hiši.« To premisli, dragi moj! Mož kar ni mogel razumeti, kako sem se povzpел do tega, da pretepem tako nesramno prikazen. Ženska ga je bila spravila ob ves razum! Je tajni svetnik, ima red belega orla, nima nikogar nad seboj, pa se podvrže stari babnici! ... Da, velike, neverjetno velike privilegije uživa ženski spol, prijatelj moj! Ampak ... odkrij se no, generala nesejo! ... Bože mili, koliko teh redov je imel! Na, zdaj vedi, zakaj so spustili ženski tja — ali razumeta kaj o redih?«

Godba je spet zaigrala.

Marguerite Burna-Provins.

Iz „Knjige za Tebe“ (Le livre pour toi).

Prevel: Alojzij Gradnik.

Rekel si mi: Želel bi, da poklekнем, da poljubim rob Tvojega krila.

Rekel si mi: Ne vem več ...

In ob Tvojem glasu bi bila plakala božanstvene solze.

To je bilo tedaj, ko nisem bila še nič za Tebe, Silvij, ko sem samo brala Tvojo ljubezen v Tvojih prosečih očeh; tedaj, ko je tvoje življenje bilo nema molitva, ki sem jo čula.

Pridi zdaj, tu je moje krilo, tu so moje roke.

Ostani na kolenih, jaz bom rahlo božala tvoj upognjeni tilnik. Tvoja duša bo kipela k meni ko kadilo, jaz jo bom celo vdihnila, jaz te ljubim brezkraino; in tvoje besede, v njih veliki čistosti, bom čuvala kakor se čuvajo dijamanti.

Vedi dobro, tudi jaz bi se bila upognila.

Na kolenih pred tabo in bi ti bila rekla: Daj mi svoje neodločne roke, ki se ne upajo dotakniti me, svoje srce polagam v nje, sprejmi ga v dar.

Tvoje je v radosti in bôli, v življenju in smrti.

Ali tedaj Silvij, ura ni bila še prišla.

STEGU in DRUGI, Ljubljana,

SV. PETRA CESTA 95.

Elektr. naprave za luč in moč, elektr. material, lokomobile, transmisije, stroji vseh vrst. Naprave za žage, stroji za obdelovanje lesa. :-: Naprave za sušenje in parjenje lesa ter prenos žaganja. :-: Parne in vročevodne kurjave.

Lastna strojna, mehanična, elektro-delavnica, avtogenično varjenje.

:: Kreditni zavod za trgovino in industrijo ::

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopu).

Brzovjave: Kredit Ljubljana. Telefon št. 40, 457 in 548.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.

MLEKARSKA DRUŽBA ZA JUGOSLAVIJO

LJUBLJANA

d. z o. z.

Vojaška ul. 10

priporoča svoje mlečne izdelke, kot surovo maslo, razne vrste sira, zlasti pa pasterizirano mleko, ki ga bo dostavljala v prihodnje na dom.

JADRANSKA BANKA - BEOGRAD.

Delniška glavnica: Din 30,000.000.—, Rezerva: Din 15,000.000.—.

PODRUŽNICE:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzovjave: JADRANSKA.

AFILIIRANI ZAVOD:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLAND STREET

NEW YORK CITY.

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA

priporoča svojo veliko zalogo kolonialnega in špecerijskega blaga, češke in angleške manufakture in najfinejših mesnih izdelkov.

Kavarna 'ZVEZDA'

(Fran Krapeš) Ljubljana Kongresni trg
Shajališče gledališke publike.

Parna pekarna

JAKOB KAVČIČ

Ljubljana

Gradišče štev. 5

večkrat na dan sveže
in vsakovrstno pecivo.

Največji davki

Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete!

Mnogo denarja si lahko prihranite

ako kupujete blago za moške in ženske obleke, perilo, trikotažo, posteljno opremo i. t. d. v velikem skladišču blaga veletrovin

A. & E. Skaberne

Ljubljana,

Mestni trg šte. 10.

